

Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Πελοποννησιακών Σπουδών

3 OPUSCULA PELOPONNESIACA **3**

Μικρές μελέτες, πρόδρομες ανακοινώσεις, reliqua

№ 3

Δρ. Καλλιόπη (Πέπη) Γαβαλά (ΠΕ Αρχειονόμος)
Μιχάλης Σόβολος (ΠΕ Αρχειονόμος)
Ηλέκτρα Πρώιμου (ΤΕ Ταξινόμος)
Μαρία Στελλάκου (αποσπασμένη Εκπαιδευτικός)

[ρ ρ ρ]

**Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Λακωνίας: Τα Αρχεία της Διοίκησης, πηγή
πληροφοριών επί θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού**

Τρίπολις

2012

OPUSCULA
PELOPONNESIACA

Μικρές μελέτες, πρόδρομες ανακοινώσεις, reliqua

Τεύχος 3,

Ιούνιος 2012.

Το έντυπο OPUSCULA
PELOPONNESIACA

αποτελεί διμηνιαία

περιοδική έκδοση του

Αρχαιολογικού Ινστιτούτου

Πελοποννησιακών Σπουδών (Α.Ι.Π.Σ.).

Εκδότης: Α.Ι.Π.Σ., Καλαβρύτων 211,

Τρίπολις, 22100

τηλ. 2710.226753. φαξ 2710. 226213

e-mail: aips@culture.gr

blog: ipelsp.blogspot.com.

Το έντυπο διανέμεται δωρεάν.

Αρ. ISSN: 2241 – 1410.

Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Λακωνίας: Τα Αρχεία της Διοίκησης, πηγή πληροφοριών επί Θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού.

Η υπηρεσία μας, τα Γ.Α.Κ.- Αρχεία Ν. Λακωνίας έχουν μακρά ιστορία, που άρχισε με τις προσπάθειες της «Ενώσεως των εν Αττική Σπαρτιατών» ήδη από το 1937 για την ίδρυση «Ιστορικού Αρχείου Σπάρτης»¹ και την εξαιρετικά σημαντική συμβολή του Μητροπολίτη Σπάρτης Διονυσίου Δάφνου το 1939, που «μετά τόσης θέρμης ανέλαβε την πραγματοποίησιν της ιδρύσεώς του»². Δυστυχώς, προφανώς λόγω των επόμενων ιστορικών γεγονότων, όλες αυτές οι προσπάθειες σταμάτησαν. Στη συνέχεια το Ιστορικό Αρχείο υπολειτούργησε και περιήλθε στο Υπουργείο Πολιτισμού. Η ανασυγκρότηση του Ιστορικού Αρχείου Σπάρτης έγινε το 1985, όταν επανήλθε, όπως και όλα τα Αρχεία και οι Βιβλιοθήκες της χώρας, στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ο εντοπισμός, η συγκέντρωση, η ταξινόμηση των παλαιότερων ανενεργών Αρχείων των υπηρεσιών του νομού καθώς και ιδιωτικών Συλλογών, όπως και η εισαγωγή εκκαθαρισμένου νεότερου αρχειακού υλικού πλούτισαν το περιεχόμενο της υπηρεσίας. Τα Αρχεία που μέχρι το 1991 είχαν συγκεντρωθεί αποτέλεσαν τη βάση των «Γενικών Αρχείων του Κράτους - Αρχείων Ν. Λακωνίας.» όπως μετονομάστηκε η υπηρεσία μας με το νόμο 1946/91.

Το αρχειακό υλικό περιλαμβάνει πρωτότυπα ή αντίγραφα οποιασδήποτε ύλης ή τεχνικής, όπως, μεμονωμένα έγγραφα, χειρόγραφα, κατάστιχα, κώδικες και συλλογές αυτών, αλληλογραφία επίσημη και ιδιωτική δημόσιων προσώπων και ιδιωτών, έντυπα, αφίσες, όπως και ψηφιακά τεκμήρια.

Όλες οι αρχειακές συλλογές προσφέρουν πλήθος πληροφοριών για την ιστορία του τόπου, ενώ μέρος τους περιλαμβάνει μαρτυρίες και στοιχεία που αφορούν αρχαιολογικά κατάλοιπα και συνεργασία με το ΥΠΠΟ (σημερινό ΥΠΠΟΤ).

Τα Αρχεία που κυρίως παρέχουν τέτοιου είδους πληροφορίες είναι τα Αρχεία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή της Νομαρχίας (σημερινή περιφερειακή ενότητα), Δήμων και προϋπαρχόντων Κοινοτήτων. Επίσης σημαντικές πληροφορίες παρέχουν και ιδιωτικά Αρχεία δημιουργημένα προς τέτοιου είδους προσανατολισμό, λόγω προσωπικού ειδικού ενδιαφέροντος.

Στην περίπτωση της υπηρεσίας μας το αρχειακό υλικό της Νομαρχίας Λακωνίας που μέχρι σήμερα έχει προσκτηθεί και ταξινομηθεί προέρχεται από 19 παραλαβές, οι οποίες έχουν λάβει τον αντίστοιχο Αριθμό Ευρετηρίου (ΔΙΟΙΚ8.1 – ΔΙΟΙΚ8.19) (εικόνα 1-2):

¹ Εφημ. *Σπαρτιατικά Χρονικά*, έτος Γ' αριθ. 35-36, Ιούνιος 1940, σ. 12.

² Εφημ. *Σπαρτιατικά Χρονικά*, έτος Γ' αριθ. 27-28, Οκτώβριος-Νοέμβριος 1939.

Εικόνα 1. Σάκοι με αρχειακό υλικό της Νομαρχίας Λακωνίας

Εικόνα 2. Αρχαιοστάσια: Τμήμα των Αρχείων της Νομαρχίας Λακωνίας όπως φυλάσσεται σήμερα στα Γ.Α.Κ. – Αρχεία Ν. Λακωνίας

Η πρόσκτηση του ιστορικού, ανενεργού ή εκκαθαρισμένου αρχείου της Νομαρχίας Λακωνίας έγινε σταδιακά από το 1995 μέχρι σήμερα.

Το Αρχείο καλύπτει την περίοδο 1946 - 2005, περιέχοντας όμως και ΦΕΚ από το 1833, καθώς η φωτιά του εμφυλίου κατέστρεψε το υλικό των χρόνων πριν το 1946. Συνολικά 3.300 φάκελοι ταξινομήθηκαν από τους μόνιμους και απόσπασμένους υπαλλήλους της υπηρεσίας μας: Ελισάβετ Αντωνούλη, Καλλιόπη Γαβαλά, Ιωάννη Λαμπρινάκο, Σταυρούλα Μπορέτου, Ηλέκτρα Πρώιμου, Δήμητρα Σταθοπούλου, Μαρία Στελλάκου, Μαρία Χριστοδουλάκου, καθώς και από όσους έκαναν στην υπηρεσία μας την πρακτική τους άσκηση στα πλαίσια προγραμμάτων του ΚΕΚ «ΜΕΝΤΩΡ»: Βεργούλα Γκιώνη, Πηνελόπη Λακιώτη, Σταυρούλα Πανάγου, Αναστασία Ρήγα.

Το Αρχείο αυτό περιλαμβάνει και φακέλους με θέματα ενδιαφέροντος του Υπουργείου Πολιτισμού, που προκύπτουν μέσα από τη συνεργασία των φορέων της τοπικής Αυτοδιοίκησης (εικόνα 3-5).

Αναλυτικά, οι σχετικοί φάκελοι κατά Αριθμό Ειδικού Ευρετηρίου είναι:

ΑΡΧΕΙΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ (ΔΙΟΙΚ.8.1)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΑΚΕΛΟΥ
706	1946 / 51	Φάκελος Εκδηλώσεων (Β 9)
707	1958 / 62	Φάκελος Εκδηλώσεων (Β 9)
708	1965	Φάκελος Εκδηλώσεων (Β 9)
709	1966	Φάκελος Εκδηλώσεων (Φ 9)
710	1967	Φάκελος Εκδηλώσεων (Φ 9)
711	1968	Φάκελος Εκδηλώσεων (Φ 9)
712	1968 / 69	Φάκελος Εκδηλώσεων (Φ 9)
721	1947 / 68	ΥΠΦ1 Έγγραφα Νομάρχη και Γνωστοποιήσεις Προέδρων Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Λακωνίας περί Συγκέντρωσης και Υποβολής Υλικού για την Έκθεση του Πολεμικού Μουσείου υπό τον τίτλο: «Εθνικά Κειμήλια απεικονίζοντα την ιστορική εξέλιξη των Πολεμικών Αγώνων του Έθνους από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα» (1967 - 1968) / ΥΠΦ2 Εγκύκλιοι Υπουργείου των Στρατιωτικών "περί περισυλλογής κατεσπαρμένων Αρχείων από της εποχής της καταρρεύσεως του Αλβανικού μετώπου" (1947)
722	1947 / 65	<ul style="list-style-type: none"> • Φάκελος Χωροφυλακής 1947 - 1949 (Β 23) • Φάκελος Χωροφυλακής 1949 / 1965 (Β 24)
731	1946 / 59	ΥΠΦ1 Τεκμήρια Εφόρου Αρχαιοτήτων Λακωνίας - Αρκαδίας περί Ανοίγματος στο Κοινό 2 αιθουσών του Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης/ ΥΠΦ2 Τεκμήρια Αλληλογραφίας (1959) Εφορείας Αρχαιοτήτων Αρκαδίας - Λακωνίας με Διεύθυνση Αρχαιοτήτων Υπουργείου Παιδείας με τις εξής θεματικές: <ul style="list-style-type: none"> - Ευρήματα Σελλασίας - Μυκηναϊκός Τάφος Βαφειού - Αποκάλυψη Αρχαίου Θεάτρου Σπάρτης - Ανασκαφές Πελλάνας από τον Καθηγητή Ρωμαίο - Ανακήρυξη Διατηρητέου Τοπίου Νήσου Κρανάης - Στερέωση Πύργων Λαμπρινάκου και Λιαράκου - Παλαιομοναστήρο Βρονταμά

ΑΡΧΕΙΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ (ΔΙΟΙΚ.8.3)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΑΚΕΛΟΥ
439	1979	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
440	1980	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
441	1981	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
442	1982	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
443	1983	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
444	1984	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
445	1985	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
446	1986	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
447	1987	Φάκελος εκδηλώσεων (Β/9)
522	1979-1986	<ul style="list-style-type: none"> • Φάκελος κατεδαφίσεως αυθαιρέτων (1979) (Δ/22) • Φάκελος Τ.Τ.Τ. (1979-1984) (Δ/23) • (Δ/24) (1984) • Φάκελος εισοδηματικών ενισχύσεων (1979) (Δ/25) • Φάκελος θήρας – βοσκής (1979) (Δ/28) • Φάκελος ελέγχου δαπανών Ν.Π.Δ.Δ. (1981) (Δ/32) • Φάκελος σχολικών κτιρίων (1979) (Δ/35) • Φάκελος Ο.Σ.Κ. (1979) (Δ/36) • Φάκελος μαθητών (1979) (Δ/38) • Φάκελος Υπουργείου Πολιτισμού – Αλληλογραφία (1979-1986) (Δ/39) • Φάκελος Υπουργείου Πολιτισμού – Αρχαιότητες (1979) (Δ/40)

ΑΡΧΕΙΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ (ΔΙΟΙΚ.8.5)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΑΚΕΛΟΥ
148	1937-1941	<p>Φάκελος Επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως της εν κάτω χώρα Μυστρά αρχαίας εκκλησίας «Άγιος Δημήτριος». Εμπεριέχονται οι υποφάκελοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αποδεικτικά δημοσιεύσεως διακηρύξεως υπ' αριθμ. 126/1937 περί εκποιήσεως των κτημάτων 1937. • Πρακτικά εκποιούμενων κτημάτων 1938. • Πρωτόκολλο παραδοθέντος οικήματος εις στάσιν Μελισομάνδρια 1938. • Πωλητήρια Συμβόλαια 1938-1940. • Αλληλογραφία 1939. • Αλληλογραφία Επιτροπής Αιτήσεων 1939-1940. • Αντίγραφα Δ/σμού κινήσεως του ταμείου της επιτροπής 1939-1941. (Περιλαμβάνονται

		<p>εφημερίδες της εποχής, πρβλ. Αρχείο εφημερίδων).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημοπρασίες υπό έγκριση 1940. • Πρακτικά Εκποιήσεως Κτημάτων 1939. • Εργασίες επισκευής υδρόμυλου 1940. • Εγκεκριμένα Πρακτικά εκποιήσεως κτημάτων 1940. • Δαπάνες 1940. • Εγκεκριμένα πρακτικά δημοπρασίας εκποιήσεως των κτημάτων 1938. • Προσκλήσεις της επιτροπής 1938-1941. • Σχετικοί Νόμοι και Διατάγματα 1939.
149	1946-1967	<p>Φάκελος Περιουσίας Μυστρά (Β' Οικονομ. Διαχειρ. Χρήσις 1963) Β/2.Εμπεριέχονται οι υποφάκελοι:</p> <p>1) Πωληθέντα κτήματα και συνταχθέντα συμβόλαια 1954-1955.</p> <p>2) Πρωτόκολλο επιτροπής 1966-1967.</p> <p>3) Αλληλογραφία 1960-1962.</p> <p>4) Πρακτικά επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως της εν κάτω χώρα Μυστρά αρχαίας εκκλησίας Αγ. Δημητρίου 1946-1954.</p> <p>5) Πρωτόκολλο επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας Μυστρά 1965.</p> <p>6) Αλληλογραφία επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας Μυστρά 1964.</p>
150	1931-1967	<p>Γ' Τμήμα, Φάκελος περιουσίας Μυστρά. Εμπεριέχονται οι υποφάκελοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φάκελος εκμίσθωσης χορτονομής κτημάτων επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας Μυστρά 1967. • Φάκελος διαχειρισμού κτημάτων περιουσίας Μυστρά 1959-1967. • Νομοθεσία διέπουσα την επιτροπή Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας Μυστρά 1931. • Βιβλίο Διεκ/σεως επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας της εν κάτω χώρα Μυστρά αρχαίας εκκλησίας Αγ. Δημητρίου 1963. • Βιβλίο αποφάσεων επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας της εν κάτω χώρα Μυστρά αρχαίας εκκλησίας Αγ. Δημητρίου 1955. • Πρωτόκολλο επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας της εν κάτω χώρα Μυστρά αρχαίας εκκλησίας Αγ. Δημητρίου 1955. • Πρακτικό επιτροπής Διοικήσεως και Διαχειρίσεως περιουσίας της εν κάτω χώρα Μυστρά αρχαίας εκκλησίας Αγ. Δημητρίου 1967.

155	1971-1972	<ul style="list-style-type: none"> • Φάκελος πολεμικής αρετής των Ελλήνων 1972. • Αξιόλογοι τοπικοί και θρησκευτικοί εορταί εις Δήμους και Κοινότητας Ν. Λακωνίας 1972. • Φάκελος διαφωτίσεως 1972. • Αναφοραί αφορώσαι στην πραγματοποίηση ομιλιών 1971-1972. • Δαπάναι Παλαιολογείων 1971-1972.
-----	-----------	--

ΑΡΧΕΙΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ (ΔΙΟΙΚ.8.9)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΑΚΕΛΟΥ
463	1964-1977	ΥΠΦ1 Γενικά Τεκμήρια Αλληλογραφίας περί Διαμόρφωσης του γύρω από τα Σπήλαια Πύργου Διρού χώρου (1965 - 1974) / ΥΠΦ2 Αρχιτεκτονική Μελέτη Διαμόρφωσης του πέριξ των Σπηλαιών Διρού Χώρου (1964 -1974)
464	1960-1961 1962 1966	<ul style="list-style-type: none"> • (B/16) Μελέτες Τοπικών Έργων • (B/17) Επισκευή, Συντήρησις κ.λ.π. Δημοσίων Κτιρίων • (B/18) Κρατήσεις υπέρ Τ.Δ.Κ. 5% • Μελέτη αντιπλημμυρικού έργου Δήμου Γυθείου 1960-61 • Μελέτη Κατασκευής Κοιν. Καταστήματος Ασωπού, 1962
465	1971	<ul style="list-style-type: none"> • (B/16) Μελέτες Τοπικών Έργων εξ επιχορηγήσεως Δημ. Επενδύσεων • (B/17) Δημόσια Κτίρια

ΑΡΧΕΙΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ (ΔΙΟΙΚ.8.12)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΑΚΕΛΟΥ
51	1981	<ul style="list-style-type: none"> • (B/15) Επείγοντα αντιπλημμυρικά έργα στον ποταμό Ευρώτα περιοχή Πλατάνας και στο χείμαρρο Κνακίωνα περιοχή Καλογωνιάς • Επείγοντα αντιπλημμυρικά έργα στους χείμαρρους Κνακίωνα και Περδικάρη • Επείγοντα αντιπλημμυρικά έργα στους χείμαρρους Αρδέλη, Δήμακα και Σμήνος • Βελτίωση κατά τμήματα της οδού από Ποταμιά προς Εθνική οδό Σπάρτης-Γυθείου • Οδός Νεαπόλεως-Λαχίου-Αγίου Νικολάου, τμήμα Λαχίου-Αγίου Νικολάου (Εφημερίδες: Λακωνικός Κήρυξ 1261/31.3.1981,

		1265/28.4.1981, Ο Ταχυδρόμος της Λακωνίας 680/24.6.1981, Εθνικός Φρουρός 1603/27.7.1981)
56	1981	<ul style="list-style-type: none"> • (B/15) Κατασκευή μόλου στη θέση «Υπόστεγο» έναντι Ελαφονήσου • Συντήρηση δρόμων επαρχιών Γυθείου και Οιτύλου • Συντήρηση δρόμων επαρχιών Λακ/νος και Επιδ. Λιμηράς (Εφημ.: Εθνικός Φρουρός 1587/30.3.1981, 1598/22.6.1981, Ο Ταχυδρόμος 679/17.6.1981)
89	1986	(B/15) ΣΑΝΤ 8629 <ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτροδότηση αρχαιοτήτων Μυστρά • Επείγοντα αντιπλημμυρικά έργα Εφημ.: Εθνικός Φρουρός 1848/15.9.1986
91	1986	<ul style="list-style-type: none"> • (B/15) Διάνοιξη και Τεχνικά έργα στο δρόμο Βρεσθένων – Βαμβακού (Μεγ. Βρύση) • Αλιευτικό Καταφύγιο Αγ. Νικολάου Βοιών

Εικόνα 3 . Έγγραφο της Κοινότητας Αγίου Νικολάου Μελιτίνης προς το Νομόρχη Λακωνίας περί ύπαρξης πολιτιστικών στοιχείων στην περιοχή (24.5.1968).

Η αυτικήν περιόχθιον περιοχὴν τοῦ ποταμοῦ Σμίνου καὶ οἱ Δωριεὶς ἐπεξεργάζοντο τὸν ἀναγκασιόθην αὐτοῖς σίδηρον καὶ προηγουμένως ἐπὶ ἄχαιων, Ἐβρετοὶ φοίνικες καὶ ἄλλοι ἐπεξεργάζοντο τὴν κατὰ παράδο- σιν εἰς τὰ Ἰθα κλωστοφαντουργία τοῦς Ἰθης σημερινούς Ὑδρομύλους τὸ βαμβάκι καὶ τὴ φυτικὴ μέταλα καὶ κατασκευάζον τὰ περιώνυμα ἀρα- χνοφθοντα ἑσπερικὰ γυναικεῖα ὑφάσματα τὰ " διαφανῆ Λακωνικά " κα- τὰ τὸν κρηθίτην Ἡσαΐαν τὴν Ἰθην π.χ. ἑκατονταετηρίδα, ἕνας τέτοιος τόπος καὶ ἐγνώρισε τὴν πρόδοον ἐπιλοξένισε ἐπὶ πολλῶν ἀτάλλε- ἑκατονταετηρίδας τὴν πρόδοον ἐγνώρισε ἀκμήν καὶ καταστροφῶν

οἱ ἀ μέσον τῶν αἰώνων, ἔγτισε τὴν σημερινὴν ἐξῆστη γλῶσσα μας καὶ τὴν ἀμιλοθμεν, με τὴν Δωρικὴν λέξεις καὶ φράσεις π.χ. -Δίσταν ἄραν- λέμε-ὄπλαθὸς οἷς τὴν ἄραν (οἷς τὴν ἄραν) ὄπλαθὸς κάθε τόσο, συχνά κτλ

Ἐκείτο ἡ πόλις ἂ ἔγισα ἢ αἱ ἀγοεὶ καὶ ἐξυμνεῖ ὁ Ὅμηρος ὅτι ἔλα- θε μέρος διὰ πολλῶν τέκνων τῆς εἰς τὸν Ἰωρκὸν πόλεμον.-

καὶ ἔτσι βλέπομεν πῶς τὸ χωριὸν μας ἐγνώρισε πρόδοον καὶ εὐτυχίαν καὶ διεμορφωσιν ἴδιον πολιτισμόν, εἰς τρόπον ὥστε πάντοτε τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς περιοχῆς μας γίνετο κεντρικὴ εἰς διαφορετικὰς ἐκ- ἀνάστασις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν γλῶσσαν τὰ ἦθη ἔθιμα καὶ παραδόσεις ἀπὸ τοῦ ἄλλου γειτονικοῦ ἀτάλλε/ δήμου τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς κῆνης τῆς Λακεδαίμονος καὶ ἀκόμη καὶ τὰς παρακειμένους Κοινότητας καὶ διετήρησαν τραχύτητα γλώσσης καὶ χαρακτήρα καὶ ἐν ᾧ εἰς τὰς παρακειμένους περιοχὰς παρατηροῦνται ἐγκληματαί κρούσματα καὶ βεν- τέτες ἐπὶ κυριερχοῦσε τὸ πνεῦμα τοῦ συμβρασμοῦ ἡσυχίας, πολιτικώ- τητος, ἐνεργητικότητος, συντηρητικότητος καὶ ἀποχῆ τῶν ἀκροσφαιρικῶν

παντοῦ ἐκδήλωσις λεπτῆς ψυχουθενέσεως, σὲ μοιρολόγια τρα- γουδιὰ σὲ χορτὰς καὶ πανηγύρεις, ἀραβῶνας, γάμους βαπτίσεις, κηδείας κτλ λές καὶ εἰμεθα ἕνα ἕνο κομᾶτι γῆς μέσα στὸ τραχὺ τόπο τῆς πό- νης καὶ κυριερχοῦσε τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαγαστάσεως τοῦ πολέμου καὶ τῆς βεντέτας.-

Στοὺς ἀραβῶνας οἱ γονεῖς προσενεύουν ἢ φκρίνουν τὸν γαμβρόν καὶ τὴν νύμφην, Ἡ ἀραβωνιασμένη κατὲ δὲν πηγαίνει ἢ μάλλον δὲν ἐπήγαγε στὸ σπίτι τοῦ γαμβροῦ πρὸ τοῦ γάμου,-

Τοῦτο ἔθεωρῆτω ἄτιμον, ἐξ οὗ καὶ τὸ λαϊκὸν δίστιχον.-

" Ποιὸς εἶδε ἥλιο ἀπὸ βραδὸς
καὶ ἄστρο τὸ μεσημέρι
ποιὸς εἶδε νύφη ἀβλόγητη
στῆε πεθερὸς νὰ μπαίνει "

Ἀρνοῦνται ὁμως οἱ κάτοικοι νὰ συμμορφωθοῦν με τὸ ἔθιμο τῶν ἄλλων χωριῶν τῆς κῆνης καὶ τὴν ἐπομένη του γάμου τὸ πρῶτὸ τῆς δευτέρας ἔφερον πρὸς ἐπίδειξιν ἐπὶ ἐύλου τὰ ἐσώρουχα τῆς νύφης διὰ τὸ ἀδιάρητον τῆς τιμῆς τῆς κυροβολοῦντων ὁμαδικῶς τῶν συγγε- νῶν τοῦ γαμβροῦ ἐνῶ ἡ νύφη με ἄλλους τοὺς νέους συγγενεῖς τῆς καὶ ἰδίᾳ τὰς γυναῖκας, πῆγαγεν ἀπὸ τὴν βρύση τοῦ χωριοῦ νὰ ἀσημώσῃ τὸ νερὸ καὶ μοιράζει κουφέτα σ' ὄσους συναντήσῃ στὸ δρόμο.-

Ὁ κουμπᾶρος καὶ θὰ στεφανώσῃ τοὺς νεονύμφους βαπτίζει καὶ τὸ πρῶτο παιδί καὶ θὰ γεννηθῆ δίδοντας τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα τοῦ γαμβροῦ ἀνεῖναι ἄρσενικὸ ἢ τῆς μητέρας αὐτοῦ ἂν εἶναι θῆλυ.-

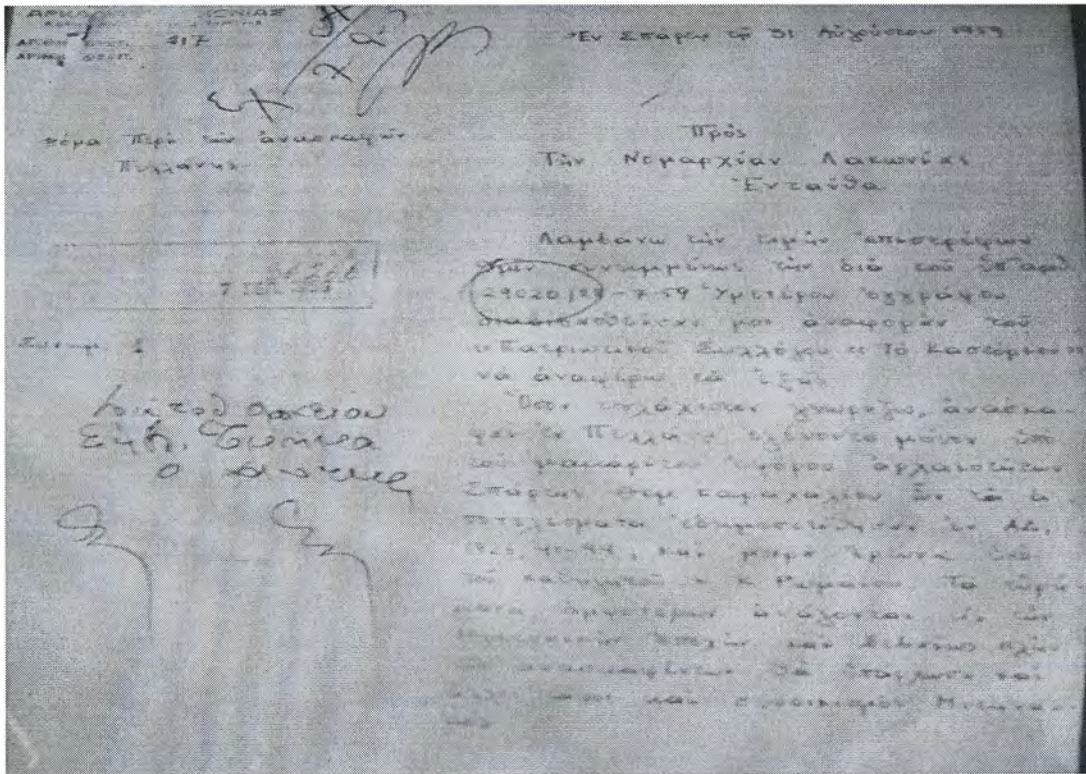
Δὲν ἔχουν ὁμως πολὺ ἐκτίμησις σὲ κουμπᾶρους καὶ εἶναι ἀπὸ ἕνα μέρος. Δὲν τοὺς ἔχουν ἐμπιστοσύνη καὶ μάλιστα σὲ διασκεδάσει κ.τ.λ. γιὰ νὸ τοὺς κειράζουσι τοὺς τραγοῦθον, κῆθε τόσο ἕνα δὲ- στιχο.

" Κουμπᾶροι φάγαν τὸ λακκά
κουμπᾶροι καὶ τὸ σαχαριὸ
καὶ ὄνοῶν νοήτω ."

Οἱ γιορτῆς, τὰ πανηγύρια, οἱ κηδείες κ.τ.λ. ἔχουν κάποιο ἄλλο τόνο, ἰσχυρὸ καὶ ἔντομο, ἐπίλεκτα τραγοῦδια καὶ προοδευτικὰ στίς γιορτῆς καὶ εντυπωσιακὰ καὶ φιλοσοφικὰ μοιρολόγια σὲ λίπες καὶ χάρει θανάτου

Dr. Nikolaos Melitinos
Babyl

Εικόνα 4. Έγγραφο του Εφόρου Αρχαιοτήτων Λακωνίας - Αρκαδίας περί των αρχαιοτήτων της Πελλάνας (31.8.1959)

Ο Πausanias εν Π. XXI αναφέρει τὸν τὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Πελλάνῃ «θῶρα ἄξιον» σπουδαία δὲ εἶναι ἡ σημασία τοῦ χώρου ἀπὸ μυθολογικῆς ἀπόψεως.

Τὰ εἰς ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν ἡ περιγραφή τοῦ περιηγητοῦ καὶ ἀνὴρ ὡς ἀνευρισθέντα ἀρχαιομνηστῆς (ΑΔ 1926, 41) μᾶς πείθουν περὶ τῆς σημασίας τῆς Πελλάνας διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ἀρχαιολογίαν τῆς Λακωνικῆς κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς καὶ ἱστορικοὺς χρόνους.

Ἐπιθεὶ ὅμως ἡ Πελλάνα μετὰ μακρὰν τῆς Σπάρτης καὶ δυσπρόσιτος εἶναι, ἀνευρέθη ἐἰς τὴν Διεύθυνσιν Ἀρχαιομνηστῆς τοῦ ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας ἡμεῖς ὅπως διατάξῃ τὴν ἐκείσε μεταβασὶν μου καὶ παραμονὴν ἐπὶ πλείονας ἡμέρας πρὸς ἐπιτόπιον ἐξέτασιν.

Εὐπειθέστατος
 Β. ΠΕΤΡΑΚΟΣ
 ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΣ
 ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Εικόνα 5. Απόσπασμα πρακτικού του Δήμου Γυθείου περί της κήρυξης της Νήσου "Κρανάη" ως διατηρητέου μνημείου (9.1.1959)

Αριθ.Αποφάσεως 148 ,

Ο Δήμαρχος εισηγείται εις τό Συμβούλιον όπως τοῦτο ἀποφανθῆ ὑπέρ τῆς κηρύξεως τῆς Νήσου "Κρανάης " Γυθείου ὡς διατηρητέου τοπίου πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ Τουρισμοῦ διότι αὕτη κατὰ τοὺς θρύλους πρῶτου μυθολογίου καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαιότητος ἀπέτελεσεν τό πρῶτον σταθμόν τῆς ἀπαγωγῆς τῆς ὡραίας ἑλένης τοῦ Μενελάου λόγῳ τῆς Γροφικότητος καὶ τῆς θέσεως αὐτῆς καταστάσα σημεῖον κάλους καὶ ἱστορίας διεθνοῦς ἐξέτας. Ὁ Δήμος Γυθείου ἤδη ἐνήργησεν δεινδροφυτεῖαν πρὸ 5 ἐτίας πρὸ ἔτους δέ εὐρέθησαν ἄπειρα σημεῖα μηκοναϊκοῦ συνοικισμοῦ ἅτινα προστιθέμενα εἰς τὰ παλαιότερα εὐρημάτα (σαρκοφάγος, ἀγαγεῖα κ.λ.π.) ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν σημαντικοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου. Ἐπειδὴ ἡ ρινοτόμησις θὰ ἀπετέλῃ ἀληθινόν ἐγκλημα, προτείνει ὅπως ἀποφανθῆ τό Συμβούλιον ὑπέρ τῆς κηρύξεως τῆς ἐν λόγῳ Νησίδος ὡς διατηρητέου τοπίου δι ὅς λόγους ἄνωτέρῳ ἐκθέτει.

Τό Δημοτικόν Συμβούλιον λαβόνυκ' ὄψει τὴν εἰσήγησιν καὶ πρότασιν τοῦ τοπικοῦ ἀρχαίου καὶ ἀποσεχθέν κατόπιν διαλογικῆς συζητήσεως καὶ ἀνταλλαγῆς γνώμων δεῖ ἐπιβόλλεται ὅπως κηρυχθῆ ἡ Νήσος "Κρανάη" Γυθείου ὡς διατηρητέον τοπίου πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ Τουρισμοῦ ἐν τῇ πόλει Γυθείου.

Ἀποφάσινεται ὁμοφώνως .

Ἐπὶ τῆς κηρύξεως τῆς Νήσου "Κρανάης " Γυθείου ὡς διατηρητέου τοπίου πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ Τουρισμοῦ ἐν τῇ πόλει Γυθείου διότι αὕτη ἀκολουθεῖ .

**Γενικά Αρχεία του Κράτους –
Αρχεία Νομού Λακωνίας**

Δρ. Καλλιόπη (Πέπη) Γαβαλά (ΠΕ
Αρχειονόμος)
Μιχάλης Σόβολος (ΠΕ
Αρχειονόμος)
Ηλέκτρα Πρώιμου (ΤΕ Ταξινόμος)
Μαρία Στελλάκου (αποσπασμένη
Εκπαιδευτικός)

ISSN: 2241 - 1410